

Jóna László

MTA, Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

Közösségi terek a 21. században

Az ENSZ World Urbanization Prospects The Revision 2014-es jelentésében az szerepelt, hogy a világ népességének 54%-a városokban él. Az előrejelzések alapján 2050-re ez az arány 66% lesz. Hazánkban 2014-ben a teljes magyar népesség 71%-a élt városban, 2050-ben pedig már 82% fog ugyanott élni. Így a jövő városainak jelentős demográfiai és szociológiai problémákkal kell majd szembenéznük. A városokba való beköltözés oka pedig a „globalizáció urbanizációjában” keresendő. A klasszikus városnövekedési szakaszok hierarchiája ugyanis (urbanizáció, szuburbanizáció, dezurbanizáció, reurbanizáció) átalakulóban van, mivel a negyedik szakaszra, a reurbanizációra vonatkozó korábbi megállapítások mára jelentősen megváltoztak. A nagyvárosi régiók ugyanis már nemcsak a legfejlettebb országokban jelennek meg, hanem a fejlődő, sőt a legkevésbé fejlettebbekben is. Ez a jelenség az úgynevezett „globalizáció urbanizációja”, ami a világon mindenhol megtalálható, illetve van, ahol egyszerre van jelen a különböző városnövekedési szakaszokkal. A városokba való visszaköltözések legfőbb okai ugyanis már nemcsak a városközpontok rehabilitációi, hanem a nagyvárosi régiók magas szintű gazdasági tevékenységei, és szolgáltatásai. A városok közösségi tereinek a jövőben így sokkal jelentősebb lesz szerepük. Hiszen ezek azok a terek, ahol nemtől, életkortól, vallástól, végzettségtől, stb. függetlenül minden társadalmi réteg megtalálható. Különösen igaz ez a közterekre és a parkokra, ahol nemcsak találkozni tudnak egymással a különböző társadalmi csoportok, de párbeszédet is folytathatnak, aktívan vagy passzívan kapcsolódhatnak, szórakozhatnak, stb. Ugyanakkor nem mindegy, hogy ezek a terek milyen módon kerülnek kialakításra, és milyen funkciókkal vagy utcabútorokkal rendelkeznek. Ezek ugyanis jelentősen meghatározzák azt, hogy egy közösségi tér mitől lesz sikeres egy városban. Az előadásom során így igyekszem bemutatni, hogy a globalizálódó világban mi az, ami fontos a 21. században az emberek számára a közösségi tereken, és milyen lehetőségek vannak az ilyen terek növelésére, vagy létrehozására a nagyvárosokban.

Kulcsszavak:

Közösségi tér, város, urbanizáció, globalizáció, társadalom

Szakál Gyula

Széchenyi István Egyetem

A társadalmi tőke kapcsolata az egyének és az országok sikerével

A társadalmi tőke fogalma (Social Capital, Soziales Kapitaless) az 1970-es kezdett meghonosodni a magyar szociológiai gondolkodásban és szóhasználatában. Két legnevesebb képviselőjük Mark Granovetter és James Coleman tanulmányait fordították le elsősorban. A társadalmi tőke meghatározása lehet nagyon egyszerű (az emberi kapcsolatokban rejlő erőforrások), de lehet bonyolultabb amikor a különböző kapcsolati hálókról beszélnek. Gondolunk itt a „bondig” kötésre, ami a homogén egymáshoz hasonló személyeket kapcsol össze noha megvan a veszélye, hogy a kívül rekedtek, vagy esetleg, akik annak érzik magukat nem fogadják szívesen. A „brinding” háló különböző csoportokat (etnikai, vallási, eltérő osztályhelyzet) képes áthidalni. A társadalmi tőke hatásai rendkívül szerteágazóak és sokszor még a használójuk előtt sem tudatosak. Az európai társadalmak vizsgálatánál a társadalmi tőke és a gazdasági fejlettség között igen erős összefüggést találtak. Legerősebb társadalmi tőkével Norvégia, Svédország, Finnország, Németország és Svájc rendelkezik. Természetesen sokan aggódnak a társadalmi tőke hanyatlása miatt. Magyarország gyenge társadalmi tőke készletét biztos erősen befolyásolja a sokszor megszakított történelmünk akár egy ember életében is. Minden korszak más és más „játékszabályokat” írt elő az embereknek. A társadalmi tőke azonban építhető is. Angliában erre kiváló programok vannak, de sajnos hozzánk ezek sem érkeztek el. A jövő pedig teljesen bizonytalan.